

Nr 45.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa f. d. skolhemman.

I en till riksdagen den 5 mars 1954 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 172, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, varom föredragande departementschefen hemställt.

Beträffande utredningen i dessa ärenden får utskottet, i den mån ej därför närmare redogöres i det följande, hänvisa till statsrådsprotokollet.

Inledningsvis framhålls att Kungl. Maj:t den 13 april 1951 — med stöd av beslut av 1950 års riksdag (prop. 1950: 205, SU utl. nr 211, r. skr. nr 395) — förordnade att vissa skolhemman vid, såvitt nu är i fråga, högre allmänna läroverket för gossar i Malmö skulle upphöra att vara särskilda löneförmåner vid lärartjänst vid angivna läroverk, samt att hemmanen skulle förvaltas av domänstyrelsen enligt förordningen angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom.

Domänstyrelsen har i skrivelse den 25 juni 1953 anmält, att styrelsen, efter utredning om den lämpliga dispositionen av ifrågavarande f. d. skolhemman, funnit att härefter angivna hemman, vilka saluvärderats i den ordning som föreskrivits för jordbruksdomänerna, borde säljas.

1:o.

Hammarlunda 10¹.

Domänstyrelsen föreslår att f. d. skolhemmanet 3/8 mantal Hammarlunda 10¹ i Hammarlunda socken, Malmöhus län, skall, med undantag av vissa områden om 0,43 hektar, på närmare angivna villkor säljas till egendomens arrendator, kaptenen Måns Lithner.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas bl. a. följande.

Egendomen har — inberäknat vissa områden om 0,43 hektar, avsedda att säljas till Hammarlunda församling — en areal av cirka 24,5 hektar åker och tomt.

Åkerjorden består dels av klapperstensmylla på sand- och grusgrund, dels av sandjord på sandlager, dels ock av sandblandad mulljord på sandlager. Dikningen är i stort sett tillfredsställande. Boningshuset befinner sig i gott skick men är omodernt. Stall- och fähusbyggnaden samt svinhuset är förbrukade. Logelängan befinner sig i mindre gott skick. Tillbyggnaden till

denna länga är i någorlunda gott skick men omodern. Brygghuset är i gott stånd.

Taxeringsvärdet utgör 72 900 kronor.

Saluvärdet har uppskattats till 76 000 kronor. Med hänsyn till arrende-kontraktets bestämmelser har det avdrag arrendatorn borde erhålla upp-tagits till 1 400 kronor. Köpeskillingen har sålunda föreslagits utgöra 74 600 kronor vid försäljning till arrendatorn.

I anledning av att lantbruksnämnden förklarat, att det vore tveksamt om arrendatorn kunde beviljas tillstånd att förvärva jordbruksfastigheten, har domänstyrelsen, mot bakgrunden av att egendomen arrenderats av nuvarande arrendatorns släkt sedan generationer tillbaka samt arrendatorn ämnade bosätta sig på egendomen, framhållit att styrelsen förutsätter att arrendatorn erhåller förvärvstillstånd.

De i ärendet hörda myndigheterna har för övrigt icke haft något att erinra mot egendomens överlåtande till arrendatorn mot den föreslagna köpeskillingen.

Departementschefen biträder domänstyrelsens försäljningsförslag och framhåller, att köpeskillingen bör bokföras och redovisas tillsammans med av styrelsen tidigare uppburen avkastning av fastigheten jämte därtill hörande kapitalmedel.

Utskottet. Det framlagda försäljningsförslaget har föranlett samma delegation av utskottet, som omnämnts i utskottets utlåtande nr 44, att på platsen inhämta närmare informationer i ärendet. Därvid erhållna upplysningar har ej givit utskottet anledning att göra erinran mot förslaget om att egendomen bör säljas till den nuvarande arrendatorn för 74 600 kronor. Vad departementschefen anfört om köpeskillingens bokföring och redovisning biträdades av utskottet. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medge, att f. d. skolhemmanet $\frac{3}{8}$ mantal Hammarlunda 10¹ i Hammarlunda socken, Malmöhus län — med undantag av förenämnda områden om cirka 0,43 hektar — må försäljas till egendomens arrendator Måns Lithner för en köpeskillning av 74 600 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

2:o.

Viarp 9¹.

Domänstyrelsen hemställer, att f. d. skolhemmanet $\frac{3}{8}$ mantal Viarp 9¹ i Härslövs socken, Malmöhus län, skall på vissa angivna villkor säljas till Kuno Nilsson, Rusthållet, Vadensjö.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas bl. a. följande.

Egendomen har en areal av 29,5 hektar, därav 0,5 hektar tomt och trädgård samt 29 hektar åker.

Samtliga hus är i gott stånd. De uppfördes 1933 efter en eldsvåda.

Taxeringsvärdet är 121 100 kronor.

Saluvärdet har uppskattats till 133 500 kronor.

I ärendet hörda myndigheter tillstyrker att fastigheten säljes för ett pris av 133 500 kronor till den nuvarande arrendatorns son, Kuno Nilsson, vilken länge varit sin fader behjälplig med fastighetens skötsel.

Departementschefen biträder förslaget under erinran om att köpeskillingen bör bokföras och redovisas enligt under punkt 1:o angivna princip.

Utskottet. Försäljningsförslaget och vad departementschefen i övrigt anfört tillstyrkes av utskottet, som alltså hemställer,

att riksdagen må medge, att f. d. skolhemmanet 3/8 mantal Viarp 9¹ i Härslövs socken, Malmöhus län, må säljas till Kuno Nilsson för en köpeskillning av 133 500 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

3:o.

Vadensjö 12³.

Domänstyrelsen hemställer, att f. d. skolhemmanet 1/4 mantal Vadensjö 12³ i Vadensjö socken, Malmöhus län, skall på vissa angivna villkor säljas till egendomens arrendator Per Arnsby.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas bl. a. följande.

Egendomen har en areal av 14,25 hektar, därav 0,25 hektar tomt och trädgård samt 14 hektar åker.

Boningshuset är gammalt och i knappt medelgott skick. Stall- och logelängan är ombyggd år 1947. En tredje långa »gamla logelängan» är gammal och förbrukad.

Taxeringsvärdet är 65 700 kronor.

Saluvärdet har uppskattats till 70 000 kronor. Vid försäljning till arrendatorn har köpeskillingen beräknats utgöra 40 000 kronor. Avdrag med 30 000 kronor har därvid gjorts för av arrendatorn verkställda nybyggnads- och grundförbättringsarbeten.

Stiftsnämnden i Lund har ifrågasatt, att storleken av avdraget för överbyggnad m. m. borde bestämmas vid en blivande av- och tillträdessyn. Övriga i saken hörda myndigheter tillstyrker ett försäljningspris av 40 000 kronor.

Departementschefen biträder förslaget om försäljning till arrendatorn för en köpeskillning av 40 000 kronor samt erinrar om att köpeskillingen bör bokföras och redovisas enligt under punkt 1:o angivna princip.

Utskottet. Försäljningsförslaget liksom departementschefens uttalanden i övrigt föranleder ingen erinran från utskottet, som alltså hemställer,

att riksdagen må medge, att f. d. skolhemmanet 1/4 mantal Vadensjö 12³ i Vadensjö socken, Malmöhus län, må försäljas till arrendatorn Per Arnsby för en köpeskillning av 40 000 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

4:o.

Möinge Norra 11¹.

Domänstyrelsen hemställer, att f. d. skolhemmanet 3/8 mantal Möinge Norra 11¹ i Asmundtorps socken, Malmöhus län, skall på vissa angivna villkor säljas till egendomens arrendator Henning Hansson.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas bl. a. följande.

Egendomen har en areal av cirka 29,5 hektar, därav 0,5 hektar tomt och trädgård samt 29 hektar åker. Byggnaderna befinner sig i gott skick.

Taxeringsvärdet är 141 600 kronor.

Saluvärdet har uppskattats till 143 000 kronor. För av arrendatorn utförda restaurerings- och tillbyggnadsarbeten har beräknats att saluvärdet bör minskas med 30 000 kronor. Köpeskillningen har sålunda föreslagits bli 113 000 kronor.

I ärendet hörda myndigheter tillstyrker liksom *departementschefen* att fastigheten säljes till arrendatorn för 113 000 kronor. Departementschefen erinrar tillika om den under punkt 1:o angivna principen för köpeskillningens bokföring och redovisning.

Utskottet. Utskottet biträder förslaget. Som utskottet ej heller i övrigt har något att invända mot vad departementschefen anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må medge, att f. d. skolhemmanet 3/8 mantal Möinge Norra 11¹ i Asmundtorps socken, Malmöhus län, må säljas till arrendatorn Henning Hansson för en köpeskillning av 113 000 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

5:o.

Slogstorp 6¹.

Domänstyrelsen hemställer, att f. d. skolhemmanet 1/4 mantal Slogstorp 6¹ i Hammarlunda socken, Malmöhus län, skall på vissa angivna villkor säljas till egendomens arrendator Arvid Jönsson.

Om egendomens beskaffenhet m. m. meddelas bl. a. följande.

Egendomen har en areal av 24,5 hektar, därav 0,5 hektar tomt och trädgård samt 24 hektar åker. Samtliga byggnader befinner sig i gott skick.

Egendomen har del i bysamfällighet. Den nuvarande arrendatorn, Arvid Jönsson, har arrenderat egendomen sedan den 14 mars 1929.

Taxeringsvärdet utgör 72 000 kronor.

Fastighetens saluvärde har av domänstyrelsen uppskattats till 86 700 kronor. Frågan om eventuell ersättning till arrendatorn för av honom utförda förbättringsarbeten, av uppskattningsnämnden värderade till 3 900 kronor, hör enligt domänstyrelsen hänskjutas till synenämnd för bedömande.

Domänstyrelsens försäljningsförslag har ej föranlett erinran från någon av de i ärendet hörda myndigheterna eller *departementschefen*. Denne framhåller att köpeskillingens bokföring och redovisning bör ske enligt den under punkt 1:o angivna principen.

Utskottet. Förutnämnda av utskottet utsedda delegation har besökt jämväl förevarande fastighet. Av vad därvid framkommit har utskottet funnit, att den föreslagna köpeskillingen, 86 700 kronor, icke kan anses motsvara ett skäligt pris för den fastighet, som det här är fråga om. Härtill kommer att försäljningspriset i detta fall är ett bruttopris och sålunda kommer att nedsättas på grund av den ersättning för överbyggnadsarbeten, som arrendatorn torde göra anspråk på. Utskottet anser sig därför icke kunna förorda att det nu framlagda förslaget lägges till grund för en försäljning. Efter det att fastigheten omvärderats, synes arrendatorn ånyo böra ges tillfälle att förvärva ifrågavarande gård, som han brukat sedan år 1929. Kungl. Maj:ts förslag avstyrkes sålunda av utskottet, som alltså hemställer,

att riksdagen må avslå Kungl. Maj:ts framställning i vad avser den under förevarande punkt föreslagna försäljningen.

Stockholm den 16 november 1954.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 44.